

IV. évfolyam | 19. szám | 2022. 05. 12-18.

690 Ft | Éves előfizetőknek: 438 Ft
3,77 EUR | 14,08 RON | 350 DIN

mandiner

HOSSZÚ KATINKA

*Életem végéig
úszni fogok!*

a pályáját bemutató
új filmről,
a siker áráról
és arról, mit kell
eltanulni az
amerikaiaktól

www.mandiner.hu

KÖZÉLET

A Planet Budapest 2021
fenntarthatósági expó
és világtalálkozóán tavaly
novemberben

Leköszön a zöldügyek elnöke

| SZALAI LAURA |

A Fidesz-vezérkar örök csendestársa volt, Brüsszelben a környezetvédelem élharcosává vált. Köztársasági elnökként még határozottabban küzdött a klímaváltozás ellen, az ENSZ nemzetközi rendezvényein rendszeresen felszólalt. Tíz év után távozik az államfői posztról Áder János – mérlegre tettük a tevékenységét.

T

Születésnapja után egy nappal, május 10-én leköszönt az államfői posztról Áder János. A köztársasági elnök két ciklust követően adja át a stafétát Novák Katalinnak, akinek jelölését tavaly decemberben jelentette be Orbán Viktor. „Sajnáljuk, hogy így van, de a magyar alkotmányos rend csak két ciklust enged a köztársasági elnöknek” – vezette fel a miniszterelnök az utódlás kérdését, majd egy, az új jelölt párthoz való elköteleződését firtató kérdésre válaszolva hangsúlyozta: „Áder János kiváló elnöke volt Magyarországnak, márpedig nála beljebb aligha lehetett volna bárki is a Fideszben.”

bizonytalan volt – amit az ellenzék fel is rótt neki. Az MSZP még az EP-választás előtt felszólította, hogy lépjen vissza képviselő-jelöltségétől, amire Áder frappáns választ adott: „Történelemórán felelnek a gyerekek az iskolában, és a tanár kérdésére, hogy mikor volt a honfoglalás, helyes választ ad a tanuló. Majd arra, hogy mikor volt a tatárjárás, szintén jó a válasz. Mikor volt a mohácsi vész? – teszi fel végül a kérdést Pistikének a tanár, mire a gyerek azt mondja: »Irigylem tanárnő a problémáit.« Ennyi a válasz.”

Áder az Európai Parlamentben a környezetvédelmet választotta témájául, amivel kétségkívül

„Az új elnök 2012-ben konszolidációt sürgetett”

A FRONTVONALBÓL BRÜSSZELBE, MAJD AZ ÁLLAMFŐI SZÉKBE

Valóban, Áder János az indulástól összeforrott a Fidesszel. 1988-ban a pártalapítók közé tartozott, később több posztot is betöltött: volt kampányfőnök, ügyvezető alelnök, az Országgyűlés elnöke, frakcióvezető-helyettes és frakcióvezető. Jelentős szerepet tulajdonítanak neki abban, hogy 2005-ben az ellenzék által javasolt Sólyom László került az államfői székbe, mindösszesen háromszavazatnyi többséggel. Akkoriban nevezte el Ádert Csapody Miklós MDF-es képviselő a csornai Charles Bronsonnak.

2006 után – állítólagos belső konfliktusok miatt – visszavonult a frontvonalból, és 2009-ben megkezdte EP-képviselői karrierjét. Brüsszel eleinte idegen terep volt számára, hiszen korábban nem foglalkozott uniós témákkal, és a nyelvtudása is

kilógott a Fidesz delegációjából, hiszen korábban nem felelt senki ezért a területért. Az EP környezetvédelmi, közegészségügyi és élelmiszer-biztonsági bizottságának alelnöke lett, és számos eredmény fűződik a nevéhez, például fellépett a környezetre rendkívül veszélyes cianidos bányászati technológiák alkalmazása ellen, és a 2010-es uniós költségvetésben a parlamenti elterjedése elleni küzdelemre, valamint a Kárpát-medence klímaváltozással szembeni sérülékenységének vizsgálatára több millió eurót szavazott meg az EP.

Miközben Áder János a Fidesz első számú zöldpolitikusa lett, a belpolitikában is feladatot kapott. 2010 után Orbán Viktor felkérte a választójogi és igazságszolgáltatási reform politikai koordinálására, amiről akkor Áder azt mondta: „amennyire megtisztelő, éppoly váratlan volt

FOTÓ: AFP / ATTILA KISRENYEK

KÖZÉLET

Pan Gimun, az ENSZ főtitkára és Áder János sajtótájékoztatója a Budapesti víz-világításközön a Millenárison 2013-ban

Áder János házelnök és Orbán Viktor kormányfő 2000-ben a parlamentben

Áder János EP-képviselő, Lázár János, a Fidesz frakcióvezetője és Navracsics Tibor miniszterelnök-helyettes sajtótájékoztatót tart az igazságszolgáltatási reformról 2011-ben

FOTO: MTI / KÖSZÉTSZAK SZILÁRD, MTI / MÁTHÉ ZOLTÁN, MTI / KOVÁCS ATTILA

Kövér Lászlóval,
az Országgyűlés
elnökével idén
márciusban

A Magyar horgászat
nagykövetek
VIII. találkozásán
és horgászversenyén
2021 júniusában

KÓSA LAJOS,
*a Fidesz alelnöke,
országgyűlési képviselője*

Áder János a megbízhatóságot és a nyugalmat testesítette meg, ami egy államelnök esetében kulcsfontosságú.

Vitathatatlanul a nemzeti egységet képviselte, függetlenül attól, hogy az ellenzék rendszeresen támadta a tevékenységét. Klasszikus elnöki jogkörök tekintve következetes volt, hiszen ha valamit nem tartott helyesnek akár eljárás, akár tartalmi kérdésekben, mindig határozottan fellépett; több alkalommal visszaküldött megfontolásra törvényeket a parlamentnek, és adott esetben az Alkotmánybírósághoz fordult. Elnöksége során kiemelkedett a természetvédelem, a saját szűkebb és tágabb környezetünkkel való harmonikus együttélés képviselete. Itthon és nemzetközi szinten is felhívta a figyelmet, hogy milyen lényeges kérdésről van szó, és még

azok szimpátiáját is el tudta nyerni, akik nem különösen rezonálnak a környezetvédelem ügyére. A tevékenysége világosan megmutatta, hogy a zöldügyeket nem csak politikai haszonszerzés céljából lehet képviselni, mint ahogyan az a zöldpártok döntő többségénél jellemző. Érdemes megfigyelni, hogy az orosz szankciók kivetése kapcsán milyen ellentmondásba keverednek például a német zöldek a súlyosan környezetromboló, alternatív megoldások szorgalmazásakor. Áder János elnökségének mérlege tehát magáért beszél, személyesen egyvalamit azonban sajnállok. Régóta és jól ismerem őt, így tudom, hogy a hétköznapi életben Jánosnak nagyon jó, kissé szarkasztikus humora van. Igazán kedves, megnyerő ember, az államfői szerep miatt azonban ezt az arcát érdemben nem ismerhettük meg. Szerintem ezzel sokat veszítettünk, de remélem, hogy leköszönése után majd pótolhatjuk – hiszen nyilván a közélet szereplője marad, ez nem is lehetne másként.

számomra”. Többen rebesgették, hogy Kövér László javaslatára az ő neve is felmerült lehetséges államfőként, majd 2012-ben, Schmitt Pál plágiumbotrányt követő lemondása után már a legesélyesebb jelöltként emlegették. Orbán Viktor horgonyembernek nevezte államfőjelöltjét – akinek előnye, hogy bizonyos ügyekben lehorgonyoz, és nehéz kimozdítani pozíciójából, vagyis tántoríthatatlan –, korábban pedig kapcsolatukat úgy jellemezte: vele szemben ő a főnök. „Az egyetem alatt együtt melóztunk mindenfajta istállókban, meg csirkéket pakoltunk, hogy legyen pénzünk. Ő volt a munkafőnök, a brigadéros. És aki a brigadéros, az élete végéig a főnök” – mondta a miniszterelnök 2011 nyarán. Az Országgyűlés 2012. május elején megszavazta az új elnököt. Áder beszédében konzolidációt sürgetett – elég, ha csak Deák Ferenc és a kiegyezés emlegetésére gondolunk.

ERŐSÖDŐ KÖRNYEZETVÉDELMI IMÁZS

A köztársasági elnök első száz napjáról a Nézőpont Intézet vont mérleget, megállapítva, Áder a tipikus államfői témák kapcsán tűnt fel, és hagyományos elnöki feladatokat látott el: a határon túliak képviseletét, a kisebbségek védelmét, a jövő nemzedéke iránti felelősségvállalást és a törvények felülvizsgálatát tekintette elsődlegesnek. „Áder János ötvözte Göncz Árpád emberközeli karakterét Mádl

Ferenc szigorú jogászi ennével, valamint Sólyom László elkötelezett környezetvédő-egéniségét Schmitt Pál diplomataimázsával” – mutatott rá 2012 augusztusában a Nézőpont Intézet.

Áder a továbbiakban kétségkívül a környezetvédelmi imázst erősítette leginkább. 2014-ben az ENSZ New York-i közgyűlésén cselekvést sürgetett, és nyíltan beszélt a tétlenségről, kijelentve: több olyan, politikai rövidlátásról tanúskodó beszédet hallott, amitől nem lett optimistább. A 2015-ös párizsi klímakonferencián nagy hatású beszédet mondott arról, hogy ha a folyamatok nem változnak, végzetes következményekkel szembesülhetünk már huszonöt évvel később. 2016-ban az ENSZ főtitkára és a Világbank elnöke felkérésére szerepet vállalt az államfőkből és kormányfőkből álló, a vízzel kapcsolatos fenntartható fejlődési célkitűzések elérését elősegíteni hivatott Vízügyi Elnöki Testületben. Eközben itthon is egyre aktívabb lett környezetvédelmi ügyekben: 2015-ben létrehozta a környezeti fenntarthatósággal foglalkozó igazgatóságot a Köztársasági Elnöki Hivatalban, és elindult az Élő Bolygók elnevezésű honlap, amelyen keresztül a klímaváltozás elleni összefogást támogathatják a magyarok. Ugyanabban az évben a Fővárosi Közgyűlésbe látogatott, ahol arra kérte a képviselőket, hogy csatlakozzanak Al Gore volt amerikai alelnök világméretű klímakampányához; 2016-ban pedig megalapította a Kék Bolygó

KOCSIS MÁTÉ, *a Fidesz frakcióvezetője*

Áder János olyan köztársasági elnök volt Magyarországnak, aki hivatalából nem magának akart súlyt adni, hanem egy ügynek, amely a természet széles körű védelméről, ekként lényegében az életéről szól. A vízkincs megőrzésére, illetve a teremtet világ lokális és globális gondozására irányuló munkássága és törekvései rávilágítanak arra, hogy a múlt iránti tiszteletén, illetve a sikeres jelen mellett elkötelezettségén túl eltökélt a jövő problémáinak megoldása iránt is, és mindez nemcsak a mai magyarok, hanem az utánunk következő generációk államfőjévé is emelte. Tisztelet és köszönet illeti őt mindezt.

KÖZÉLET

SCHIFFER ANDRÁS

ügyvéd, az LMP volt elnöke

Az első ciklus mérlege inkább pozitív, Áder János akkori elnöki tevékenységét Mádl Ferencéhez hasonlítanám. A parlamenti megszólalásokat, vétőkat tekintve, ha nem túl hangosan is, néhány esetben markánsan megnyilvánult az elnök. A javára írandó, hogy a kvótanépszavazás előtti köztűzés médiaszereplése során távolságot tartott a minősíthetetlen kormánypropagandától. Az újrávalasztásánál is volt egy halovány remény arra, hogy például a közéletre jellemző politikai stílussal szemben keményebben fog fellépni, s akár az őt delegáló pártcsaláddal is konfrontálódik. Ebből végül nem lett semmi. Áder a második ciklusra teljes passzivitásba vonult, működése számomra értékelhetetlen. A vétői jórészt súlytalan ügyekben születtek, ráadásul nem volt képes használni a nyilvánosságot – megjegyzem, már 2012 és 2017 között sem. Pedig a magyar alkotmányos rendszerben a köztársasági elnök fő ereje – akárcsak az alkotmányos monarchiákban az uralkodó esetében – a nyilvánosságban rejlik. E tekintetben kezdettől fogva alulmúlta elődjeit, akik tudatosan, jókor, jó helyzetben szólaltak meg, ez néha még Schmitt Pálra is igaz volt. Megengedhetetlen, hogy egy olyan katalizmánál, mint amilyen 2020 márciusában a pandémia miatti lezárás volt, Áder Jánost nem lehetett látni, és volt még jó pár megpróbáltatás a tíz év alatt, amikor ugyancsak csendben maradt.

Ami a zöldügyekben tanúsított próbálkozásait illeti, kezdettől fogva volt némi hite, hiszen EP-képviselőként derekas szerepet vállalt abban, hogy az Európai Parlament fellépjen a folyók ciánszennyezése ellen. Az viszont már kikezdi a hitelességét, hogy úgy lépett fel a nemzetközi fórumokon és a magyar iskolákban, hogy közben sem a magyar kormány vonatkozó közpolitikai-közigazgatási gyakorlatával kapcsolatban, sem a hazai környezetvédelmi konfliktusokban nem nyilvánult meg, kivételt képezett ez alól az utolsó hetekben a Velencei-tó vízpótlása és még korábban a vízkivételi törvénymódosítás. A Tatai-tó vagy éppen a Balaton-part beépítése kapcsán azonban az egyébként a víz védelméért síkra szálló köztársasági elnöknek egy kőszá nyilatkozatra nem futotta, sőt a Fertő tavi beruházást támogatta. Áder János, szemben elődjeivel, mélyen be van ágyazva pártja struktúrájába, ennek ellenére nem gondolom, hogy a miniszterelnök bábja lett volna. Emlékezzünk: nem véletlen, hogy nem lett belőle köztársasági elnök 2010-ben, és Orbán Viktor okkal vonakodott az újraválasztásától 2017-ben, hiszen volt köztük egy, a nyilvánosság számára nem látható, párton belüli konfliktus a 2006-os választás után. Ádernek megromolhatott a bizalmi viszonya a miniszterelnökkel, mégis, az alapító Fidesz-gárda tagjaként a belső hűséget mindennél előbbre tartja. Ezért úgy érzékelem, a második ciklusban még véletlenül sem akart alapot adni arra, hogy az ideje letelte után potenciális pártpolitikai tényező, a miniszterelnökkel szemben lehetséges ellenpólus legyen – márpedig ha egyszer megreccsenne Orbán karizmája, ez valós forgatókönyv lehetne.

Klímavédelmi Alapítványt. Emlékezetes lépés volt az is, hogy alkotmányossági vizsgálatot kért a nemzeti parkok földjeinek átvételéről szóló törvény ügyében. A környezetvédelmi aktivizmus kapcsán egyébként a sajtóban megjelent, hogy mandátuma lejártá után esetleg az ENSZ vezetésére pályázik, de ezt később cáfolták.

FOLYTASSA, ELNÖK ÚR!

Már 2016-ban elkezdődött az esélylatolgatás a folytatással kapcsolatban, akkoriban arról szóltak a hírek, hogy várhatóan leköszön az államfő. A *Népszabadság* azt írta, hogy a miniszterelnök a legszívesebben Balog Zoltánt látná a helyén a Sándor-palotában, a KDNP-s Rubovszky György pedig egy óvatlanul bekapcsolva hagyott mikrofon mögött úgy fogalmazott, hogy „nem létezik, hogy újraválasszák”. Nem így lett: a Fidesz ismét őt jelölte. „Áder János képes arra, hogy fontos alkotmányossági kérdésekben ne a Fidesz

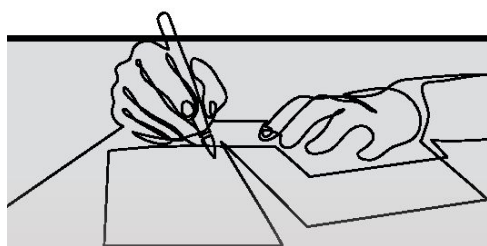
álláspontját érvényesítse, hanem azt, amit az alkotmány és a demokrácia elvei előírnak” – jelentette ki Kósa Lajos frakcióvezető, amikor mellette érvelt. A baloldali ellenzéki pártok Majtényi László volt ombudsman mögé álltak be.

Az újrászó államfő az Országgyűlés előtt Európához tartozásunkról, magyarságunkról és a család szentségéről beszélt, és szót ejtett a közbeszéd állapotáról is, kritikus hangvétellel. „Közbeszédünk színvonala az utóbbi időben drámai mértékben romlott. Itt és most mindezért nem akarom porciózni a felelősséget. De a politikai számosság okán mindig a kormánypártoké a nagyobb” – fogalmazott.

Az államfő jó pár, a kormánypártok döntése elleni tüntetés egyik „főszereplőjévé” vált. Először 2013 márciusában, az Alaptörvény negyedik módosítása ellen szervezett demonstráción skandálták azt a tüntetők, hogy „Ne ird alá, János!”, majd négy évvel később a felsőoktatási törvény CEU-t érintő változtatása miatt követelték, hogy vétőzza meg a jogszabályt.

NEM
ÍRTA ALÁ

A balliberális oldal gyakran hangoztatott toposza, hogy Áder János köztársasági elnökként minden elé kerülő törvényt kérdés nélkül aláírt. Ez jól hangzó narratíva, de a számok nem igazolják. A leköszönő köztársasági elnök 45 alkalommal vétőzott, viszonyításképpen mutatjuk a korábbi államfők hasonló döntéseinek számát.

Göncz Árpád

Hivatalban:
1990–2000

10
vétő

Mádl Ferenc

Hivatalban:
2000–2005

19
vétő